

ADVIES

CRB 2017-2241

Nationaal Pact voor strategische investeringen

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

**Advies in het kader van het
Nationaal Pact voor strategische investeringen**

**Brussel
25-10-2017**

Inbehandelingneming

Eind maart 2017 heeft de Belgische federale regering het Nationaal Pact voor strategische investeringen voorgesteld. Dat pact heeft tot doel investeringen in de sleutelsectoren mobiliteit, energie, veiligheid, gezondheid en gezondheidszorgen en digitale agenda te stimuleren.

De sociale gesprekspartners werden ervan in kennis gesteld dat de regering een dialoog wil opzetten tussen hen en het strategisch comité, dat het plan in goede banen moet leiden. De nota aan het Overlegcomité over het Nationaal Pact voor strategische investeringen - operationele fase werd door de diensten van de eerste minister aan de CRB meegedeeld.

In deze context heeft het dagelijks bestuur tijdens zijn vergadering van april 2017 aan de subcommissie Economische impact van het Europees begrotingsverdrag gevraagd te onderzoeken welke gemeenschappelijke boodschappen van de sociale gesprekspartners in een initiatiefadvies zouden kunnen worden opgenomen. Tijdens zijn vergadering van mei 2017 heeft het dagelijks bestuur vervolgens dat akkoord bevestigd en de beslissing bekrachtigd om de werkzaamheden ter zake voort te zetten.

Advies

De Europese Commissie legt in haar analyseverslag per land in het kader van het Europese semester een bijzondere klemtoon op investeringen. Ze legt meer bepaald de vinger op het gebrek aan investeringen in België in infrastructuur, met name in de sectoren energie, onderwijs en vervoer, alsook op een laag niveau van overheidsinvesteringen in het algemeen, hetgeen factoren zijn die de groei van de productiviteit beperken.

In België bedragen de netto-investeringen van de overheid sinds 1990 bijna 0% van het bbp. Dat betekent dat de netto-kapitaalvoorraad van de overheid er sinds deze periode stabiel is gebleven. Aangezien de economische activiteit is blijven toenemen, is diezelfde voorraad sinds 1995 met bijna 15 procentpunten van het bbp teruggelopen. Nog steeds in procenten van het bbp ligt de netto-kapitaalvoorraad van de overheid vandaag in België een stuk lager dan die welke wordt waargenomen in de drie buurlanden, t.w. Duitsland, Frankrijk en Nederland.¹

De sociale gesprekspartners herinneren eraan dat de netto-kapitaalvoorraad van de overheid, meer bepaald in de vervoernetwerken, en het algemene investeringsklimaat in strategische sectoren als telecommunicatie en de productie van energie, aan zowel de openbare als de private economische activiteiten een kader verlenen dat gunstig is voor hun ontwikkeling. De veroudering en/of de verslechtering van deze voorraad vormt dan ook een bedreiging voor dergelijke activiteiten, voor de groei van de toegevoegde waarde, voor de werkgelegenheid en, in fine, voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën, de sociale cohesie en het collectieve welzijn. Omgekeerd leidt, zoals wordt aangetoond door een simulatie van het Federaal Planbureau, een structurele toename van de overheidsinvesteringen van 0,5% van het bbp tot een groei van het bbp in volume van 2,77% na 20 jaar in vergelijking met het referentiescenario.

---

¹ Biatour et al. (2017), "Public Investment in Belgium: Current State and Economic Impact", Working Paper 1-17, Federaal Planbureau

In hun vroegere werkzaamheden hebben de sociale gesprekspartners overigens het belang van de investeringen in tal van sociaal-economische domeinen beklemtoond. Zo wijzen de sociale gesprekspartners in het Verslag Werkgelegenheid-Concurrentievermogen van 2016 op de primordiale rol die is weggelegd voor de infrastructuur (met name op het vlak van telecommunicatie, energie en vervoer) om de vastgestelde doelstellingen inzake concurrentievermogen, verbetering van de levenskwaliteit en versterking van de sociale cohesie te bereiken.

Het unanieme advies van de CRB dd. 18 november 2015 (CRB 2015-2220), van zijn kant, legt de basisprincipes voor een duurzaam mobiliteitsbeleid vast. In dat advies beschouwen de sociale gesprekspartners investeringen als een essentieel instrument om de doelstellingen van een dergelijk beleid te verwezenlijken. Daartoe zou een duurzaam mobiliteitsbeleid terzelfder tijd drie doelstellingen moeten nastreven, t.w.: (1) de burgers op een betaalbare, veilige en efficiënte manier toegang verschaffen tot goederen en diensten, de arbeidsplaatsen en het sociaal maatschappelijk leven; 2) de bedrijven in staat stellen om op een concurrentiële, veilige en efficiënte manier toegang te hebben tot hun grondstoffen en hun goederen en diensten op dezelfde manier te kunnen afleveren; (3) de impact van de mobiliteit op het leefmilieu en de volksgezondheid minimaliseren.

Ten slotte vestigen de sociale gesprekspartners in hun advies van juni 2014 (CRB 2014-1145) betreffende een ontwerpstudie over de perspectieven van elektriciteitsbevoorrading tegen 2030 en het bijhorende milieueffectenrapport de aandacht op het feit dat moet worden geïnvesteerd, zowel in de vernieuwing van de productiecapaciteit als in bijkomende capaciteit. Ook m.b.t. de transport- en distributienetwerken zijn aanzienlijke investeringen noodzakelijk om de huidige capaciteit in stand te houden en te versterken, en om de slimme netwerken te ontwikkelen.

De sociale gesprekspartners hebben kennis genomen van het Nationaal Pact voor strategische investeringen, dat oorspronkelijk van een dotatie van 30 miljard euro werd voorzien, gespreid over een tijdshorizon van om en bij de 15 jaar. Dat cijfer is vergelijkbaar met het cijfer dat het Federaal Planbureau in zijn simulaties had gekozen, want het stemt overeen met de Belgische voorstellen voor de verwezenlijking van de pijler 'openbare infrastructuur' van het Investeringsplan voor Europa. De sociale gesprekspartners spreken voorts hun steun uit aan het voornemen van de regering om dit bedrag te verdubbelen tot 60 miljard euro. Het is evenwel noodzakelijk dat deze middelen o.a. nieuwe investeringen mogelijk maken, opdat de investeringsgraad werkelijk toeneemt.

Teneinde maximaal voordeel te halen van de gunstige effecten van het Pact, moet dit laatste passen binnen een algemeen economisch beleid voor de stimulering van duurzame groei en van de private investeringen, voor de ontwikkeling van de werkgelegenheid en voor de versterking van het sociaal welzijn.

De sociale gesprekspartners beklemtonen dan ook dat een verhoging van de investeringen, meer bepaald bijkomende overheidsinvesteringen, erop gericht moet zijn zowel de economische groei op korte termijn als de potentiële economische groei op lange termijn te stimuleren. Dit laatste element is van essentieel belang om houdbare overheidsfinanciën te waarborgen, met name omwille van de uitdagingen op lange termijn die verband houden met de toekomstige kosten van de vergrijzing van de bevolking.

Om die reden onderstrepen de sociale gesprekspartners dat de investeringen bij voorrang moeten worden gericht op de domeinen die de groei en het groeipotentieel het meest kunnen stimuleren dankzij de aanwezigheid van snelle of voldoende sterke returneffecten. Energie, mobiliteit en de digitale agenda, drie domeinen die in het Nationaal Pact voor strategische investeringen al werden aangestipt, zijn meer in het bijzonder het voorwerp van zulke returneffecten en moeten dan ook speciale aandacht krijgen.

De sociale gesprekspartners preciseren evenwel dat de investeringen ook kunnen bijdragen aan de transitie naar een koolstofarme samenleving en aan de verbetering van de kwaliteit van de openbare diensten, zowel voor de burgers als voor de ondernemingen.

Om die reden herinneren de sociale gesprekspartners eraan dat de Europese Commissie in haar Landverslag voor België regelmatig andere sociaal-economische domeinen naar voren brengt, en dat deze niet moeten worden verwaarloosd. Een budgettaire inspanning ten voordele van meer productieve investeringen mag niet ten koste gaan van deze domeinen. Die laatste betreffen gezondheid en gezondheidszorg, onderwijs, voortgezette opleiding, de kinderopvangcentra, of ook de actieve uitgaven voor de werkgelegenheid. In deze domeinen kan het welzijn van de bevolking worden verbeterd en kunnen de overheidsuitgaven voor het herstel van de sociale risico's worden beperkt. De uitgaven voor werkloosheid of voor gezondheidszorg, bijvoorbeeld, zijn immers hoger wanneer in die domeinen geen proactief beleid wordt gevoerd.

Wat het begrotingsaspect betreft, liggen er momenteel verschillende voorstellen op tafel tot hervorming van de Europese statistische en/of boekhoudkundige regels, met als doel de overheidsinvesteringen van bijkomende marges te voorzien. De sociale gesprekspartners vragen aan de Belgische autoriteiten om op Europees niveau hun steun te betuigen aan deze hervormingen en ervoor te pleiten dat wordt gezocht naar een evenwichtige oplossing die ervoor zou zorgen dat productieve overheidsinvesteringen worden gestimuleerd en dat tegelijk de houdbaarheid van de overheidsfinanciën wordt gewaarborgd.

De sociale gesprekspartners herinneren er meer bepaald aan dat ze in hun advies dd. februari 2017 betreffende de begrotingskoers in de eurozone (CRB 2017-0440) expliciet melding maakten van het standpunt van de NBB ter zake. Volgens de deskundigen van de NBB zijn de basisregels met betrekking tot de statistische verwerking van de investeringen volgens de methodologie van het ESR 2010 duidelijk en is het niet wenselijk deze opnieuw vast te stellen. Het is evenwel belangrijk dat Eurostat alle verduidelijkingen verstrekt over de concrete toepassing van die regels, teneinde de boekhoudkundige verwerking van de investeringsuitgaven die werden gerealiseerd dankzij publiek-private partnerschappen of via andere alternatieve financieringsvormen te preciseren. Aangaande de toepassing van de Europese begrotingsregels die zijn opgenomen in het Stabiliteits- en Groeipact, moet worden overwogen om de manier waarop de overheidsinvesteringen in rekening worden gebracht te herzien, opdat deze uitgaven een gunstigere behandeling krijgen.

De sociale gesprekspartners sporen tevens de Belgische autoriteiten alsook de andere economische actoren van het land ertoe aan ten volle gebruik te maken van de financieringsmogelijkheden die het Europees Fonds voor strategische investeringen biedt.

Gelet op het belang van de gewesten, de gemeenschappen en de plaatselijke overheden in het domein van de overheidsinvesteringen in België onderstrepen de sociale gesprekspartners de noodzaak van een goede coördinatie tussen al die verschillende bevoegdheidsniveaus om de gunstige inwerking van de overheidsinvesteringen te verhogen².

Ten slotte vragen de sociale gesprekspartners te worden geïnformeerd over de vooruitgang van de werkzaamheden en op cruciale tijdstippen van die werkzaamheden te worden geraadpleegd dankzij de invoering van een dialoog tussen de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de instanties die het Nationaal Pact voor strategische investeringen in goede banen moeten leiden. Teneinde die dialoog tot een goed einde te brengen, zou het secretariaat van de CRB op een gepaste wijze moeten worden betrokken bij de opvolging van het Pact.

---

² De Public Investment Management Assessment van het IMF vormt in dit opzicht een nuttig instrument om bij te dragen tot een optimale besluitvorming. De evaluatie heeft betrekking op de concrete timing van de investeringen, op de coördinatie tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus, op de selectie van het juiste project voor een investering op basis van transparante criteria en een langetermijnvisie, alsook op de tenuitvoerlegging van de geselecteerde projecten binnen de toegemeten tijd en binnen het vastgelegde budget.

Woonden, onder het voorzitterschap van de heer R. TOLLET, voorzitter van de Raad, de plenaire vergadering van 25 oktober 2017, bij:

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen:

Mijnheer ROOSENS

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen:

Mijnheer DEMAN

Leden benoemd op voorstel van de bosbouw:

Mijnheer COOLENS

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders vertegenwoordigen:

Algemeen Belgisch Vakverbond: Mijnheer QUINTARD

Algemeen Christelijk Vakverbond: Mijnheer HANSSENS

Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België: Mijnheer COPPENS